

פרוטרקורל מס' 26,

מישיבת ועדת הפנים
טהתיימה ביום ג', י"ז בתמוז תשי"ג - 30.6.53
(בסעה 9.00)

נוכחים:

היו"ר נ. חת.

ד. בסטוני

ד. הכהן

ט. חזני

א. חביבי

ט. ארם

י. ישעיהו

א. כהן

א. כלפון

א. פרי

ט. פרלסטיין

ט. הלל (במקום מר י. בן-צבי)

חסרים:

ע. אסף

ג. סועדי

סדר-היום:

א. סובנות.

ב. מצב הכדורים בנגב - הביקור של מסלחת הוועדה.
ג. הצעת חה"כ א. כלפון על בעית הפריצות במדינה.

היו"ר נ. חת:

אני פותח את הישיבה.

ברצוני לצילן כי בזמן האחרון הפכו

איחורי חברי-הוועדה לנוהג, וחברי הוועדה אשר נוכחו בתחילת הישיבה

- ובהזדמנות זו אני מברך את חה"כ הלל באכנסו כחבר לוועדת הפנים -

פרלסטיין, פרי ואנכי מביעים את מתאנתנו על-כך ומפנים תשומת-לב יתר

החברים.

סדר-היום אשר קבעתי כולל שלושה

סעיפים: א) הצבעה על סיכום הדיון בענין העתון "999"; ב) מצב הכדורים

בנגב - הביקור בנגב; ג) הצעת חה"כ א. כלפון - בעית הפריצות במדינה,

לא יכולתי להעמיד על סדר-הדיון היום דבר הנוגע לשר הפנים, מאחר שהוא

חלה בשבוע שעבר, ולא ידעתי כמה זמן תימשך מחלתו, אני מניח שמחלתו אינה

יצינית ויתכן שכבר בשבוע הבא יחזור לעבודה - אני חושב שבשם כל חברי

ועדת הפנים ובשמי נאחל לשר הפנים החלטה מהירה.

כפי שהוחלט בישיבה האחרונה עלינו

להצביע היום ביחס לעתון 999, אולם חבר-הכנסת אסף הודיע לי, כי לא

יוכל להשתתף היום בישיבה מאחר שיש לו לסדר ענין חשוב בקאמיל וביקש מטום-כך

לדחות את ההצבעה לשבוע הבא, גם באופן סכני לא נוכל להצביע עתה מאחר

שאין בידי הנוטה המדוייק של חבר-הכנסת כהן. אני חושב שאין דחיפות גדולה

בענין זה ואם אתם תסכימו לכך נקבל את הדחיה.

היו"ר ל. ט:

ההצבעה ביחס לעתון 999 תתקיים

בישיבה הבאה.

זר.

נתקבל מכתב על-ידי מזכיר טר הפנים,
טר פרלמן ונוסחו דלקמן: "נתבקשתי על-ידי טר הפנים להודיע, כי הוא
יהיה מוכן להופיע בעצמו לישיבה הובאה של ועדת הפנים, ושם יתן תשובות
לשאלות אשר עוררת במכתבין מיום 6.5.53 מס' 159/13924 ו-159/13921."

כמו-כן נתקבלה תשובה, לשאלתה של חבר-
הכנסת חביבי ביחס להי סלים מחמוד אל קאסם, כדלקמן: "בישיבת ועדת
הפנים של הכנסת מיום 12.5.53 נדונה שאלתו של הי סלים מחמוד אל קאסם
לאזרחות ישראלית לפי סעיף 3(א) לחוק. באותה ישיבה הוחלט להודיע לנח"ל
כי בקשתו נדחתה מאחר ואין הוא מקיים תנאי החוק. תשובה ברורה זה נתנה
למעוניין על-ידי משרדנו כבר ביום 17.4.53 ואנו מייב העתק ממנה.

הי אל-קאסם היה אסור במחנה הריכוז המצרי
באבו עג'ילה (כנראה בעד פעילות קומוניסטית) ועם שחרור המקום על-ידי צה"ל
שחרר אף הוא מהמחנה (זה היה בדצמבר 1948) ונסאד בישראל. אבו עג'ילה
נמצאת כיום בידי המצרים. לא נבקשו נגדו אמצעי גירוש מפאת הסכנה שהיתה
כרוכה בהחזרתו לידי המצרים. כניסתו אוסרה אף פעם על-ידי המשרד ולכן
אין לראותו יושב בישראל כדין. אי-מלוי תנאי זה בהוראות סעיף 3(א) לחוק
האזרחות תטיב - 1952 שוללת ממנו האפשרות להיות אזרח אוטומטי מכוח
ישיבה בישראל".

רצוף כמו-כן העתק המכתב שנשלח אל מר

סלים מחמוד קאסם.

בענין זה אני חושב יכולה להיות אתי
אמטרויות: א) חברי הוועדה יכולים להציע, מאחר שנתקבלה התשובה לשאלתה
בהתאם לבקשת הוועדה, להעמיד שאלה זו על סדר היום; או ב) להסתפק בקבלת
התשובה ולעבור לסדר-היום. אני מציע לרשום לפנינו את התשובה ולעבור לסדר-
היום.

אני חושב שמה שנעשה עם הי סלים מחמוד
קאסם נעשה בניגוד לחוק.

א. חביבי:

אינני יודע אם בניגוד לחוק, אולם ברור
שבניגוד לצדק.

מ. ארם:

לדעתי, מפרט טר הפנים את החוק לא כפי
שאנו פרשנו אותו בשעת הדיון בוועדה,
ובענין זה אני חושב שנתונה בידינו הזכות לדון בדבר פירוש החוק.

א. חביבי:

ישנה סמכות יחידה במדינה המוסמכת לפרש
חוקים היא בית הדין העליון. הכנסת רק
מתוקקת חוקים ואיננה מפרשת אותם. הכנסת יכולה לשנות חוק על-ידי-כן
שמציעה הצעת תיקון וכזו. לדעתי, דיון בענין זה יהיה ללא כל הועלת ורק
יגזול מזמננו הקצר, כי אחד מן הסנים, או שמנהלים את הדברים בהתאם לחוק
אז אנו עקב הדיון לא נסנה את החוק; אם הדברים אינם מנוהלים בהתאם לחוק -
עליו לאחוז באמצעים משפטיים, והתשובה לשאלתה אשר קיבלנו באופן רשמי
ממשרד הפנים יכולה רק לטמט חומר על-מנת לחפש את זכויותיו הלאה.

היו"ר נ. חת:

לכן, אני חושב שאין טעם לד
ואני שואל את חבר-הכנסת חביבי אם הוא רוצה עדיין טעם לדון בכך?

אין שלא לחלף חיותי רוצה לקבל את
תשובתו הרשמית של משרד הפנים בכתב.

א. חביבי:

ה ו ח ל ט :

לעבור על השאלתה אל חבר-הכנסת חביבי
בענין הי סלים מחמוד קאסם לסדר-היום.

זו.

היו"ר נ. חת:

נתקבל, באמצעות היו"ר הכנסת, מכתב
מאת תושבי כפר נוף בענין מס הינוך.

(קורא את תוכן המכתב). אינני יודע באמת מדוע נוגע ענין זה לוועדת
הפנים?

א. חביבי:

הדבר נוגע מפני שטר הפנים קבע את המס הזה,
ואני מציע להעמיד את הבעיה על סדר-היום.
ה ו ח ל ט:

להעביר את תוכן המכתב למסדר הפנים
ולמסדר החינוך והתרבות על-מנת שיהיה דעה
בענין זה.

ב. מצב הברואים בנגב - ביקור משלחת הוועדה.

היו"ר נ. חת:

על-מנת להזכיר את ההיסטוריה הכרוכה
בטאלה זו אפרט את הדברים מתחילתם.
ובכן, חבר-הכנסת ארם עזרר את טאלת מצב הברואים בנגב גם על-ידי הצעה
לסדר-היום בכנסת וגם על-ידי בקשתו להעלות את הדברים על סדר-יומה של
ועדת הפנים. מיד עם עוררו את הבעיה הודיע לנו סר הפנים, כי יהיה מוכן
בישיבה הבאה למסדר אינפורמציה בענין זה. התקיימה אמנם הישיבה, ליבה
די ארוכה עד כמה שזכור לי; בה נמסרה גם סקירתו של סר הפנים, גם סקירתו
של חבר-הכנסת ארם וטניהם למעשה עוררו את הבעיות בעיקרן: (א) בעיית
הבצורת בנגב; (ב) בעיית הברואים והממשל הצבאי; (ג) בעיית החינוך; (ד)
בעיית הבריאות; (ה) אספקת מזונות; (ו) מצב החקלאות, וכו'. חבר-הכנסת
ארם מסר בסקירתו מידע עובדות ואני חושב, כי עתה מותר לי במאמר מוסגר
להגיד, ונדמה לי שכולנו נוכחנו בזמן הביקור, כי לרוב הפרטים אשר
מסר לא היה כל יסוד של הכללה. נדמה לי, כי הרושם הכללי של כל חברי
הוועדה היה שחבר-הכנסת ארם הליבית את דבריו על המצב בנגב בצורת הכללה,
אם כי האינפורמציה שמסר היתה מבוטסת על עובדות.

במשפט אחד אני חושב שאוכל לסכם את
דעת כל חברי-הוועדה - שלא כצעקתה, אולם אין בזה להסתיר משהו או להמעיט
מתרבות הבעיה בכללה.

בהתאם להחלטת מליאת ועדת הפנים בזמנו
הוחלט לבהור ברועדת מסנה שפיקר פעולתה לא תהיה חקירה, אלא ביקור.
ועדת מסנה זו יצאה ב-18 ליוני לנגב, השתתפו אז בביקור חברי הכנסת
כלפון, ארם ואני - טאלה היושבים כאן - וחנני, אסף ואלטמן. הוועדה
נתקבלה בבאר-טבע על-ידי בייט מסדר הבטחון והמוסל הצבאי, אשר גם קיבלו
עצמם את ההדרכה בכל האזור של באר-טבע. כמו-כן חזרתי בוודאי חברי
הוועדה, כי במסע עזבו את ליוטלים שמעה ועדת המסנה סקירות מאת באי-כח
שלוחה מסרדים: מסדר החקלאות, מסדר המסחר והתעסיה - חטיבת המזון - ומסדר
החינוך והתרבות. אני מצטער שהוועדה לא הייתה אז בהרכבה המלא ורוב הישיבה
היתה מיוצגת על-ידי חבר-כנסת אחד ובחלק קטן של הישיבה היו אולי עוד
סני חברי-כנסת. על-פנים נרשם פרוטוקול מישיבה זו ובו הסברים על בעיות
המזון, החקלאות והחינוך. בבאר-טבע עצמה שמענו סתי הרצאות, אחת מאת
איש צבא, ראש מטה פיקוד הדרום - פרולוב, אשר היה, נדמה לי, שליח מסדר
הבטחון בענין זה. כן שמענו על כל בעיות הברואים בהרצאת המוסל הצבאי
(אשר בקרא במי סר הפנים הבהור הדרום-אסי יאני), בזיל הרסן.

בבאר-טבע בסענו למקום הנקרא "נציגות!"

(מניה מפות על שלחן הוועדה) הברואים נודדים ומתגוררים בטטה המסומן במפה
בקו כחול, במסגרת קו זה אפשר להבחין בשלושה מסולסים אדומים הנקראים
נציגות של הממשל הצבאי לצרכי הבידואים. בנציגות אלה ישנם בתים אשר
בהם נמצאים, כמעט כל יום, באי-כח הממשל הצבאי, אשר באים למקום מניפים

זו.

על הבנין, בזמן שהותם במקום, דגל עברי וסומעים את טענות הבידואים, במידה
 שיסגנו. בתל-אל-מילח, אשר אליה הוזמנו באי-כוח 18 הסבטים הבידואים בנגב,
 נפגשנו עם כולם פרט לסני שבטים אשר לא הופיעו - לא מטעמי ולא הוזמנו,
 אלא שפשוט קשה היה עליהם לנרץ את הקושיות בעאלת המזון ולא רצו
 להסמיע דברי האשמה נגד שבטיהם עצמם. בשעה שדובר על הביקור הביעה הוועדה
 את משאלתה לבקר אף באחד ממתנות הבידואים ולא רק להיפגש עם הטיכים,
 הממסל הצבאי הסכים לכך, אולם תכנית הזמן לא הרשתה זאת לנו ולדעתנו היה
 זה לטובת הענין מאחר שביקור בשבט מסויים מחייבת את אנשיו בטקס קבלת
 אורחים, בכיבוד ובטבטזיות. על-כל-פנים נפגשנו עם 15-16 באי-כוח הסבטים.
 הם מסרו לנו בכתב את תביעותיהם אשר התומות על-ידי כולם. במקום תורגמו
 דבריהם לעברית. נוסף על-כך קיבלנו סמי תזכירים מפני טיכים, אשר כנראה
 לא היו מעוניינים לקרוא אותם במקום מאחר שהיו להם תלונות פנימיות ומשום-כך
 לא היו הסמיעו דבריהם בפני כולם. תזכיר נוסף נתקבל בענין זה גם אתמול.
 מכל הפגישה עם הטיכים על טענותיהם, תשובותיהם על שאלות חברי-הכנסת
 וסקירותיהם - נרשם פרוטוקול.

הוועדה טרם סיכמה בענין זה מאחר
 שרצתה לתרגם את התזכירים, ואולם התברר מכך שהם עוררו שאלות נוספות
 על אלה שעוררו במקום תצליחן קיבלם הסבר הממסל הצבאי המסתרע על ארבעה
 דפים.

רצוני להדגיש, כי כל הדברים אשר נאמרו
 עתה על-ידי אינם מהווים בשום-פנים סיכום הוועדה, אף לא סקירה מסומה,
 אלא שמצאתי לנכון למסור את הדברים מאחר שהועלתה כבר הבעיה במליאת
 ומאחר שהתקיים כבר הביקור וזוהי מעין דרישת-שלום ראשונה, ואני מבין שיש
 ויש למלא אחד דברי. אני מציע, כי קודם-כל תסכם ועדת המסנה את הוועדה
 לאחר שיתורגמו כל התזכירים - תבקט מאת משרדי הממשלה המתאימים,
 משרד הפנים, משרד החקלאות, ביאורים נוספים. אני מניח שסיכום זה לאורך
 שבועיים שלושה, על-כל-פנים הייתי רוצה שנסיים את הסיכום עוד בתודת יולי.

וכמה מלים לגוף הענין. בעיה זו נוגעת
 ל-13,000 נפש, אשר מחולקים ל-18 שבטים, או ל-18 מחנות, שגודלם טונה.
 ישנם שבטים קטנים של כמה עשרות נפש - פחות ממאה - ישנו שבט אחד, נדמה
 לי, המונה כאלף נפש. כולם טרידי שבטים, אצל רוב הסבטים נסאר רק חלק
 מהשבט עצמו, ישנם כאלה אשר מהווים ריכוז של מספר טרידים.

בהתאם למפה המונחת לפניכם תוכלו לראות
 את מקומות מושבם. הקו הכחול נקבע - בטוח אחד בכל-אופן - מטעמים בטחוניים
 בצורה כזאת שעל-יד הגבולות יהיה נתון בידי שלטונות ישראל להבדיל בין
 תושבי ישראל והאחרים. מטום-כך נקבע מרחק מסויים מן הגבול אשר לגבול
 ישנן הגבולות תנועה לגבי תושבי ישראל. כל זה מיועד למנוע תקריות בלתי
 רצויות. הסידור הזה גרם לכך שחלק מהבידואים בנגב נאלץ היה לעזוב את
 מקום מגוריו הקבוע והבלתי-קבוע ומה הצורה בעיית הקרקעות. הבידואים
 טוענים שאמנם לא היו להם קרקעות רשומות בשאבו, אולם הסטח אשר נמצא
 ברשותם היה ידוע לכל, היו ממסכניה אותם, מוכרים אותם וכו'. הם טוענים,
 כי הפיצוי אשר ניתן להם תמורת הסטח להם אינו מספיק. תשובת האחרים בדבר
 היתה, כי הם קיבלו שטח טונה. יתכן שהיו מקרים בודדים בהם פגעו בפרט
 זה או אחר, אבל בדרך-כלל המצב הוא כזה, כן טענו הבידואים טענה אינם
 שולטים בשטחים אלה כבראשונה. יתכן שבעיה זו גררה אחריה בעיה נוספת,
 בעיית החינוך, שבכמה מקומות ריכוז קודמים, אשר בהם הוקמו בניני בתלי-
 ספר היו נאלצים להשאיר את הבנינים ואילו עתה דורשים מהם להקים בנינים
 אחרים. טענתם בנוקדה זו היא, שמשרד החינוך יעמיד לרשותם בנין אחד תמורת
 זה שנעזב במקום מושבם לשעבר. היתה אף טענה, כי הקרקעות בחלקן אינן
 טובות. משרד החקלאות, כמוגן, לא הכחיש לגמרי את הטענה מתוך נטיית דאגה
 לחקלאי המדינה, אבל הודה כי במקומות ריכוזם יש מקום, אלא שהשנה היתה שנת
 בצורת. כאן יוכלו חברי הוועדה לראות מובלעות אדומות על המפה - אלו הם
 שטחים אשר הוסיפו הסנה בקטר עם הבצורת, כך שבמקום בו אזלו המים בגוררת
 הוסיפו שטחים נוספים למזרע ולמים הן במזרח הן במערב הן בצפון והן בדרום.

זר.

אנו ומעבר מצד הבידואים גם תביעות לנסק, הם שעברו שרופפת אותם טכנת המסתננים, ביחוד אלה הנמצאים על הגבול אשר יש להם אתם חשבוניות פנימיים ומסומ-כך הם זקוקים להגנה. לעומת זאת טענו אנשי המטהל הצבאי, כי מברחים מהארץ נסק אשר מוצא למטירה בסוף חברון. על-כך ויתרה תשובת אחד הטיכים, שהוא נאלץ לקנות תחמושת מחברון ובכך הודה טקיים קטר ביניהם. על-כל-פנים, נאמר לנו בתשובת המושל הצבאי, שבאותם המקרים אשר בהם קיימת באמת טכנת המסתננים מקבלים הבידואים כמות מסוימת של נסק, כמות הנסק נמדדת במידת הסכנה להסתננות.

זה כל מה רוציתי להגיד בדברים הטופים בהחלט, שאין להם כל פרטנזיה לגבי מצוי הדברים בכללם. אני מציע, לבקש את חברי ועדת המסכה להתאסף באופן דחוף ביותר ולסכם את הדברים עוד בסוף חודש זה, כך לדרוש ביחודים נוספים ממשרדי הממשלה המתאימים ולהביא בהקדם מסקנות למליאת הוועדה.

מ. ארם:

אני חושב, כי הוועדה אינה צריכה להיכנס עתה לביקורת הדברים, אולם רציתי להעיר על-מנת למנוע טעות, כי יו"ר הוועדה שלנו הוא יותר מדי טוב-לב, יותר מדי אופטימי ומסומ כך מכליל לפעמים בהרצאתו את כולם, דבר שאינו כל-כך מדויק במקרה זה. היו דברים מופרזים, היו דברים בלתי-מופרזים ואני התרשמתי קשות בעיקר בדבר יסודי-הוא בעיית הקרקעות. התרשמתי קשות גם מן הש גדה שמתוך 30,000 - 25,000 נפש אשר היו בגב עם תום תקופת המנדט ואשר היו נאמנים - וזאת לא הכוונת אף משרד הבטחון - נשארו רק 12,000. הם לא הלכו, אלא עשו כך שילכו, ולא אכנס עתה לבעיות אלה שהן חמורות ביותר לדעתי. לעומת זאת רוטט טוב התרשמתי מתוך כך שהבידואים, על-אף הפמליה שהגיעה להם, פתחו פיהם ודיברו, לא היה לי כלל רוטט שהדבר נעשה מתוך התרפפות ולקקנות.

לדעתי, איננו יכולים לפתוח ברויכות בענין זה כל זמן שלא קיבלו חברי הוועדה את העתק כל החומר. אני מציע, קודם-כל לכל הדוקומנטציה הזו תימסר ל לחברי-הוועדה ורק לאחר שיקראו בעיון את החומר יביעו דעתם. כמו-כך אני מציע לחייב את הוועדה להתכנס לא יאוחר מראשית השבוע הבא ולסכם את הדברים. הטיכום כמוגן יובא למליאת הוועדה. ביתס ליתר הפרטים הקטורים בגופו של ענין לא נכנס עתה ואני מבקש אף את יתר החברים לא להיכנס לפרטים.

היו"ר נ. חת:

מכיון שבדברי חבר-הכנסת ארם ישנן הצעות לסדר אני מציע שקודם-כל נסכם את ההצעות. (א) הצעת ארם: לא לדרון בשאלה זו גפרטות; (ב) להדפיס את כל החומר ולהמציאו לחברי הוועדה. - אני חושב שהשאלת הוועדה על מזכירות הכנסת להדפיס את כל התזכירים אינה אקטואלית מאחר שקודם-כל טוב יהיה אם הוועדה תתאסף תקרא את החומר המתורגם ותדפיס אך ורק מה שתחשוב לנחוץ להדפיס, אשר להצעתך השלישית, אני חושב כי בענין זה נוכל לסכם ולבקש את הוועדה להתאסף בהקדם, לברר את הדברים ולהביא למליאת הוועדה את המסקנות.

א. פרי:

רצוני לסגול שאלה לגוף הדברים: האם ביקתם את האפשרות להעביר בכלל מן העולם את בעיית הטכנים הבידואים הנודדים?

היו"ר נ. חת:

העמדנו בעיה זו, אולם לא קיבלנו תשובות ברורות. תגיעה כללית אחרת להם - מדוע אין מותחים במקום לשכת עבודה. רובם הביעו את רצונם להיכנס למתדרות.

חבר-הכנסת ארם שוען שלא הייתי בסדר לגבי סיכום הדברים. האם חבר-הכנסת הכהן לא התרשמתי שלא כצעתה? אני חוזר וחומר, כי הרוטם הכללי של כל חברי הוועדה היה שלא כצעתה, אין פירוש הדברים שאין תלונות, בוודאי ישנו קיפוח דיס יסוד לתלונות דבר שאנו כולנו רוצים לעשות זאת. אלא שהרוטם הכללי היה שלא כצעתה

זר.

אגב, שמענו בענין זה מהמוטל הצבאי, אשר היה הרואג העיקרי לדבר, שסידור זה גרם לו לתטבוכות רבות בשלח הצבאי, על-כל-פניו-הסידור הזה אשר נבע מטוב הבצורת היה הכרחי.

במה לנוגע למזון, הבינונו מתוך הסקירה ומדרייקת של אגף המזון, כי יש בענין זה תכנית לעריכת טפירת נפשות מדרייקת עם מסדר הפנים, מטח שהמצב הוא כזה של שבטים מסויימים יש עודף בצדענים לזריעה ואף עודף במזון, בטעה שלמדואים בודדים אין כמות מספיקה לאחילה. ההצעה היא לערוך טפירת נפשות מדרייקת, לא לפי שבטים, אלא לפי נפשות ולהבטיח על-ידי-כך את המגיע לכל אחד ואחד.

ד. הכהן: מהו מקור המתייה שלהם?

היו"ר נ. חת: זריעה - חיטה ויותר טעורה, מקנה ובמקצת עבדות ציבוריות. כ-10% מהבידואים עוסקים בעבודות ציבוריות גם בכביש סדום, גם בכביש ואדי רומן. לאחורונה, מטח שהזריעה לא הצליחה בשטחים מסויימים, הציע מסדר החקלאות שיעסקו בתליטה. הם עוסקים בזה כיום ומקבלים תמורה בהתאם להסכמים עם המשקים. זאת היא אמת הטובות שהבידואים אינם נמצאים כיום במקומם אלא במובלעות. כפי שהבינונו היה זה לטביעות רצונם.

ט. הלל: האם המובלעות הן דבר קבע?

היו"ר נ. חת: המובלעות הם מקומות זמניים.

ברצוני לציין כי דברים רבים לא הזכרתי בדברי ואם אכנס לכל הפרטים בודהי זה יארך זמן רב ואינני רוצה לגזול מזמן הטעיה האחר שעל סדר-היום: שאלת הפריצות במדינה.

אני חוזר אם כן לשאלת הקרקעות. טענת אחד הבידואים היתה, כי בזמן המנדט היתה להם אפסדות למסור קרקעות, למשכן אותן ואילו עתה, כאשר הוזנו אותם במקומם, אינם מרגישים עצמם כבעלים על הקרקעות שניתנו להם בתמורה. שאלו אותם: כיצד יכולתם למשכן דבר אשר אינו רשום בטאבו? הם אמרו, כי היו נוהגים לתת פתקה וזו היתה הדרך הפורמלית להלוואה. אני רואה זאת יומר כטענה לפיצוי מסויים לאותם המקרים שבאמת נגרם לגביהם קיפות.

עוד דבר. לחשיבת המזון היתה טענה

קשה מאד שהמה לא נהגו כפי שנהגו, או צריכים היו לנהוג, כל החקלאים במדינה, זאת-אומרת, לקבל מה שנגיע להם לצרכי מזון וזריעה ואילו את העודף למסור בצורה זו או אחרת. לפי לחישוב של מר אבינועם הלוי נעשתה הצרכה ובהתאם לזה היו צריכים למסור לחשיבת המזון עוד 900 טון. גיחס לחלוקת המזון קיבלנו הודעה נכיל מחלקים לבידואים בנגב בדיוק את אותה המנה אשר מחלקים בכל שטחי המדינה, פרט אולי לדברים מסויימים כמו בסקורליטים - שכאן לא קיבלנו תשובה ברורה. על-כל-פנים בהתאם לרשימה שהורטה אבינועם הלוי הרי חלוקת המצרכים שם זהו עם חלוקת המצרכים ליתר תושבי המדינה. אלא יש להם טענה שהפנציר הוא בחלוקה הפנימית. יתכן שהשיכים אינם מחלקים את מנות המזון בדיוק ובצדק בין כל חלקי השבטים. מבחינה זו יסנו אולי קיפות, אולם אין נובע מהסדרון בחלוקה המרכזית.

מדברי נציגי מסדר החקלאות התרמנו גם

בפנייה שהתקיימה בכנסת וגם בסידור. מסדר החקלאות רוצה ומעוניין מאד לעזור לבידואים ומוכן גם לתת להם מכונות, טרקטורים וכדומה. כאן, לפומת המצב לגבי חשיבת המזון ההודשים מהבידואים 900 טון זרעים, ישנה נכונות ובה מצד המסדר בטטה הזריעה.

זר.

וזאת אישר גם חבר-הכנסת ארט, אלא ביקש שלא אכתוב זאת בעתונות - והדבר גם לא נכתב. אני מוכרת להגיד לזכותו של חבר-הוועדה ארט, כי בסקירה והקצרה שמסר בזמנו לפני הוועדה סקר את כל הבעיות אם כי נתן לבעיות אחדות דוגמי של הכללה. יכן יש להגיד לזכותו של הפנים בקשר לסקירה שמסר.

ה ד ו ל ט :

ועדת המכנה לענין מצב הבנידואים בנוב מתבקשת להתאסף בהקדם האפשרי על-מנת לסכם את החומר. כן מתבקשת הוועדה לדרוש גיבורים נוספים ממדרי המטלה המתאימים ולהביא בהקדם את מסקנותיה למליאת הוועדה.

ג. הצעת חבר-הכנסת כלפון על בעיית הנדירות במדינה.

היושר נ. חת:

חבר-הכנסת כלפון הציע להזמין את שר המשטרה, אולם בטרם נעמית את הבעיה על סדר-היום ובטרם נזמין את שר המשטרה הייתי מציע לסמוע את החיכ כלפון.

א. כלפון:

הוועדה החליטה בזמנו לדרוש בשאלת הנדירות במדינה, ובטעה שהיה ברכו שר המשטרה בעת הדיון על העיון 999 הביע את נכונותו להוסיף בפני הוועדה גם בענין זה, על-כן אינני יודע למה האורך בחזרה על הדברים שאומר עתה.

בעיית הנדירות במדינה היא תופעה מואיגה מאוד. ישנם בארץ שטחים בחבל-אביב-יפו והולי אף בירושלים הקדושה, שהם נבועים בנגוע זה הנקרא: פריצות. ובענין זה האל האלת-הכנסת ארט, הזמין לי הדבר? אני יכול להמציא לחברי הוועדה את מכתבו של הרב מחילתה התחנית, בו באמר, כי פנו אלינו עולים מצפון אפריקה וביקשוהו כי יתחיל במנין שר המשטרה לתיקון הדבריה אשר מתיישים תרפה עליהם, באשר מספר פרוצות מצפון אפריקה מפירות הם רע על הצפון אפריקנים בכללים. הם שועבים; בהמשך המכתב, כי המשטרה אינה נלחמת בנגוע ממזיר זה במידה מספקת מה שמכתיב לי ביותר - וזאת שמעתי לה רק ממקור אחד, אלא ממקורות שהימנים ביותר על כל חוגי הוועדה - מהסוכנות היהודית - כי בחורות אשר עלו בעליות נוער פותו על-ידי רוצי-זונות שהוציאו אותן מקיבוציהם והן נמצאות כיום בבתי-בושת. אין המדובר בנערה אחת ומטרה כך נודעה הבעיה בכל חריפותה. עומדת פרובלמה לא כל פריצות ולא כל פירצה בחוק, פירצה במלחמה בנגוע הנדירות אשר עלולה לקבל המדינה רציניים ביותר לאור העובדה שאנשים חסרי-מצפון מצאליים את מצוקת העולות החורשות, רק אתמול קראתי דו"ח של מפקד משטרה על נערה המודה גלמעות גיל בעלינה על אשר הניחה לקיבוץ והצילוה מצפודני וועה-זונות במחנה עליה. עולות חדשות רבות נתפסו לפיתויים כאלה, עשו מקצוע מצויין אשר מכניס להם כספים רבים. גם מפני המשטרה אינם פורחים מאחר שהם מחוסרנים באופן יוצא מן הכלל מבחינה כספית. בהתאם לחוק הקיים כיום רבאית המשטרה להטעים בקיום בית-בושת מקום שבו נתפסו לפחות שתי זונות בבית אחד, אולם הבעלי המקצועי בקיאים יפה גם בפורטי החוק ומשתדלים להסתדר כך שלא ייתפסו ובאופן כזה הם יוצאים במקרים רבים זכאים במשפט.

אני חושב שהם החוק פגום - יש לתקנו. דיברתי בענין זה גם עם שר המשטרה ובאשר לי העוסקים בשאלה זו, אולם עברו חודשים והחוק לא תוקן. אני מציע על-כן להזמין את שר המשטרה על-מנת שימסור פרטים בדיון, ואם יש צורך בתיקון החוק - יגיש מסרר המשטרה הצעת תיקון מתאימה.

זו.

היו"ר נ. חת:

רצוני להעיר כי לא הזמנתי את שר המטרה לישיבה זו ראשית-כל מטום שלא הייתי בטוח שהוועדה תיכנס היום לדיון זה שנית, אינני יודע באיזו מידה קטורה הבעיה בסמכויותינו. אמנם, דיבר כל הזמן חבר-הכנסת כלפון על שר המטרה - ומטרה המטרה אמנם בסמכות הוועדה - אולם, אינני בטוח בכך שבעיית הפריצות כלולה בסמכות המטרה, אולי קטורה הבעיה בעניני חינוך, בעניני סידורים ציבוריים, בעניני טעו, רציתי לדעת באיזו מידה נוגעת בעיה זו לוועדת הפנים? אשר לבעיה בכללה, ידוע שארצות רבות חיפשו פתרונות, אולם כל זמן שקיים המין האנושי לא נמצא הפתרון, או שנמצא פתרון חלקי בלבד.

א. וביבלי:

בברית המועצות נמצא לכך פתרון.

היו"ר נ. חת:

אני מטיל ספק בכך שהבעיה נפתרה בטלמותה, יתכן שנפתרה בעיית בתי-הבוסת בטעה שהדבר נעשה בבתיים אחרים. אין כל ספק שאני מטלים לדעה שיט לפתור את בעיית הפריצות במדינה באיזו דרך שתמצא.

ד. הכהן:

יתכן שהבעיה היא בעיה אבל אינני תמים ידעים עם חבר-הכנסת כלפון שהדבר הוא בסמכות המטרה. אם הדבר קטור בתיקון החוק - מדוע לא נפנה למטרה המטפטים? אולי בעיה הכרוכה בטעו לעולים, אולי זו בעיית חינוך, וכנ"ל בעיה זו יכולה למצוא דרכה אל מליאת הכנסת בהצעות לסדר-היום ואם תמצא הכנסת לנכון להעביר את בעיית הפריצות במדינה לוועדת הפנים - נדון בכך. גם מתוך שמיעת דוית מטרה המטרה יכולה להתעורר בעיה זו, אולם אני מתנגד לכך שנעלה את הבעיה בצורה זו שמעלה חבר-הכנסת כלפון ונקבל עלינו את פתרונה. אין זו דרך נאותה להעברת בעיות בכנסת.

א. כהן:

אינני גורס שאם קיימת איזו בעיה צריך להתחמק ממנה ולהעבירה לוועדה אחרת, מאחר שאני יושב גם בוועדות אחרות ואני יודע כי מה שיצא מכאן תגלגל הוועדה האחרת. בזה איננו משנים דבר; לעומת-זאת, אינני חושב שבעיית הפריצות במדינה היא הבעיה שהעלה חבר-הכנסת כלפון. אילו היתה זאת הבעיה והיה זה הפתרון - אין צורך לדון בדבר ובענין זה תספיק יזמתו של חה"כ כלפון שיעורר את תשומת-לב הנוגעים בדבר ואילו הם יטריינו את החוק שיהיה יותר טוב ויותר יעיל. אולם אני משער שהבעיה אינה כל-כך פשוטה ומטום-כך לא נעשה הדבר עד כה; כי אם, למשל, יבוא תיקון לחוק ברוח זו, שכל אשה הנמצאת יחידה עם גבר תאסם בפריצות - בוודאי יקומו אישים מסויימים, אשר קמים כנגד כל הצעת תיקון חוק והתמרת עובשין, ויתריעו: סכנה עליכן בנות ישראל, סכנה עליכם בני ישראל. אין זאת בעיית הפריצות במדינה ולא זה יפתור את הבעיה, זהו רק יעלה את המחיר או שיגבירה בסתר, אף יגביר את פעולת המטרה בנבכי המחמת. רצוני רק להעיר דבר אחד על-מנת להוכיח את ההיפוך בבעיה זו. זכורה לכולנו בוודאי מגיפת האונס בשנת 1948 ו-1950, טעה שהמקרים היו תכופים כל-כך בזמן קצר ואז כינס יו"ר הכנסת הראשונה מר טפרינצק ישיבה סודית, בה דנו בשאלת הפריצות וההתנפלויות, בנוכחות נציגי ציבור, חברי-כנסת שונים מכל הוועדות. כיום, ירדה בעיה זו מעל הטרק, אולם במקום חוסר פריצות פורמבית והתנפלויות בא איזה-מסדר אחר, אשר קיים בכל ארצות העולם, מוטד בלתי-חוקי. אני מטוכנע, שרופאים, גם אנשים אחרים אשר העוסקים בבעיה זו, יגידו לנו - לא כולם, אלא חלק מהם - שפרוהיביציה מוחלטת על בתי-בוסת תביא לגל חדש של מעטי אונס ופסעים על רקע זה. על-כל-פנים ברור שיט צורך לגמור את הבעיה, אולי נמצא איזו מדינה המציעה אפיק חוקי, לגליסטי לבעיה זו.

אם יש הצעות לדון בעיית הפריצות במדינה, מוטב שוועדת משנה תתמסר לענין זה, תלמד את הבעיה גם מספרות ארצות שונות אשר נלחמו בנגע זה, תבוא בקטרים עם נציגי המטרה, נציגי החוק ונציגי הרופאים.

זו.

היזיון ג. חת:

אני מודב שעל הורעה קודם-כל לתת דעתה את בעיה זו היא בתחום סמכויותיה. בהתאם לסמכויות הורעות, כפי שסומנו בהקדמת הכנסת, הרי ועדת החינוך והתרבות היא המתאימה ביותר לספל בפעילות עבודתית צעירים והיא תוכל להיכנס לכל האספקט מבחינה חינוכית.

א. חביבי:

לדעתי לא נוכל במסגרת הקיים לפתור את בעיית הפריצות, אולם אין זה אומר שאיננו צריכים אף לעשות מאמצים על-מנת לפתור ולקמה בעיה. אחד הגורמים המביאים לדעתי להתפטרות הפריצות במדינה הוא האבטלה, סטבר השיכון וכו'. אני מציע על-כן להעביר את הבעיה לוועדת העבודה.

בשאלת הפריצות ידוע לי, כי בזמן המנדט היה גם למסגרת חלק בכל העניין, ידוע כי מספר בתי-בנות היו תחת חסותה. ברור שהיננו מאטים כיום את המסגרה, אבל יתכן שיש משהו בגור.

י. ישעיהו:

אני מציע להסיר את השאלה מעל סדר-היום, השאלה, כפי שהוצגה על-ידי חבר-הכנסת כלפון אינה מהווה בסיס לדיון. אמר כבר חבר-הכנסת הכהן, לא מתפקידנו להציג את הבעיה בדרך זו והשאלה היא כיצד מציבים את הבעיה, אילו היה תהיכ כלפון מכניס הצעה לסדר-היום בכנסת וזו האחרונה היתה מעבירה את הבעיה לוועדת הפנים היינו יכולים לשבת ולדון בדבר. או, אילו היתה מתעוררת השאלה תוך סקירת הו המסגרה, או המסקת הכללי של המסגרה; על-כל-פנים השאלה כפי שהוצגה על-ידי חבר-הכנסת כלפון אין לה בסיס לדיון ואני מציע להסירה מסדר-היום.

ד. הכהן:

אני תודה על דעת חבר-הכנסת כהן אשר תמן במידה ידועה בהצעת חבר-הכנסת כלפון. אינני אומר שבעיית הפריצות במדינה היא בעיה שיש להקטין בערכה. אלא מה חושבים חברי-הכנסת - בין אם הם שייכים לוועדה זו או אחרת - אינו סמכות, אינו הכנה יש לי לגבי מחקר סוציאלי, מחקר סוציולוגי כזה, מי אני ומה אני, מה היא ועדת משנה, מי יבוא לפני ועדת משנה כזאת, מה ההכנה שיש לה בשאלה זו? האחריות היא גדולה מאד, עוסקים בזה סוציולוגים, אנשי דת, עובדים סוציאליים, מורים, רופאים. אולם, מה הנסיון של חבר-הכנסת כלפון? הוא שמע משמו. שופטים עובדים שנים במשפטים כאלה - הם באמת יודעים את הבעיה. אבל מהכנסת תטיל על עצמה איזו ועדת משנה של איזו ועדת כנסת אשר לא ברור לה כלל אם בסמכותה הדבר או שלא בסמכותה מה האגיון בכך? בעולם אין דבר כזה, בעולם יש חברות ואגודות אשר מקינות חומר, מציעות חוק ואז הפרלמנט ממנה "רויאל קומישון" שיטפל בחוק.

אני מדגיש שתבוי הורעה צריכים לדעת את ההגבלות לא רק מבחינת סמכויות ועדה זו או אחרת. אני משוכנע שבעיה זו מטרידה גופים שונים, ואם ישנם אנשים שבעיה זו מטרידה אותם כמו תהיכ כלפון ואחרים יפנו אולי לגידיה שתערוך מחקר מטלה, לאינציאטיבה ציבורית אחרת, אבל אנו צריכים להודיע זאת מעלמחפיק. בסופו של דבר זה מוכרח להגיע אל הכנסת אם זה קשור בתחוקה וכאן אני מטעים לדברי חביבי שהדברים קשורים באבטלה, בפעילות שיכון, וכו'.

ד. בטורני:

תהיכ כלפון מציע בעצם, כי ועדת הפנים, או ועדת משנה של ועדת הפנים תמליץ בפני סר המסגרה לערוך שינויים בחוק. גם אם ועדת הפנים תדון בשאלה זו ותמליץ, או שלא תמליץ על כך, ברמה לי, שהמלצתה זו אינה מחייבת את שר המשטרה.

אני מציע לתהיכ כלפון דרך יעילה יותר לגבי שינוי החוק אשר מהווה רק חלק מן הבעיה הגדולה שאינה שייכת לכנסת, והיא: הצעה לסדר-היום במליאת הכנסת.

זו.

א. פרי:

אני מצטרף לחובביה שבועית הפריצות במדינה היא בעיה גדולה וחשובה מאד, אינני סבור כחבר-הכנסת הנחון שהיא אינה שייכת לכנסת. יש פתגם לסיני האומר: כל דבר אנושי שייך לכנסת, וברור שאם רוצים לטפל בזה צריך להשקיע עבודה רבה, כי יש לעניין זה שלושה לאספקטים שונים.

א. כלפון:

מה שנוגע לשאלת הסמכויות הרי אין לי כתובת אחרת מאשר המשטרה, אשר מטפלת כבר בדבר ואם היא מטפלת בזה ברור שהדבר בסמכותה. אינני רוצה כלל וכלל לכפות את יצוני על חברי הוועדה, אולם מאחר שפעם התעוררה השאלה בנוכחותי המשטרה, אשר הביע את כוונתו לדבר בעניין זה, הייתי חושב שכדאי תחילה להזמין את שר המשטרה, לשמוע דעתו ואם הוא חושב שהדבר אינו בסמכות ועדת הפנים אלא בסמכות ועדת החינוך והתרבות - תטפל ועוד אחרת בנדון.

היו"ר נ. חת:

אני חושב שאוכל לסכם בנקודה זו, שרוב חברי הוועדה/הוועדה בעיית הפריצות על-ידי המשטרה בתלק קטן מאד. בעיית הפריצות אינה קשורה במשטרה, זוהי בעיה אנושית ציבורית, מוסרית, היגיונית, סוציאלית, סוציולוגית וכו'. חלקה של המשטרה הוא חלק מינימלי בכל הבעיה. איננו יכולים לדון עתה בשאלה זו, מאחר שהבעיה אינה בסמכותנו, ולא מפני שאנו רוצים להסתמט, אלא שאנו מתווייבים לטמור על מסגרת מסוימת והמשטרה בטטה זה מטמטת מכסיר ביצוע בלבד כמו בכל שטח פיסקלי, למשל. לא מסמכותה של ועדת הפנים לטפל בזה, אולי מסמכותה של ועדת החינוך או מסמכות ועדת העבודה או כל ועדה אחרת. הדוך הטובה ביותר היא זו שהציעו והיטכ ישעיהו - ותמך בה תהיט בסטוני - הצעת חוק מתוקנת, או הצעה לסדר-היום אשר עליה תחליט מליאת הכנסת.

א. כהן:

אני מציע שתהיט כלפון יגוא בדברים עם יו"ר הכנסת מה יש לעשות בעניין זה.

י. יעריהו:

אני תומך בהצעת כהן.

ה ו ח ל ט:

- (א) הוועדה אינה רואה את בעיית הפריצות במדינה כבעיה הקשורה במשטרה באיזה שהוא חלק חשוב, ולכן אינה רואה את הבעיה בסמכותה.
- (ב) הוועדה רשמה לפנייה, כי חבר-הכנסת כלפון יברר עם יו"ר הכנסת, או עם ועדת הכנסת, את הוועדה אשר בסמכותה לדון בשאלת הפריצות במדינה.